

Vaše značka 786/2025/ZVSMB
Sp. zn. 2/2025/NZ/EČR
Č. j. KVOP-38967/2025
Datum 11. září 2025

Vážená paní
Mgr. Bc. Ivana Pacovská
ředitelka
Střední škola, Základní škola, Mateřská
škola, Dětský domov a Speciálně
pedagogické centrum Mladá Boleslav,
příspěvková organizace
Na Celně 915/2
293 01 Mladá Boleslav III

Vážená paní ředitelko,

navazuji na Vaši odpověď na zprávu ze systematické návštěvy Dětského domova Mladá Boleslav, která proběhla ve dnech 17. a 18. února 2025. Vážím si vstřícnosti a otevřenosti, se kterou jste přistoupila k navrženým opatřením. Vyjádřila jste se k většině z nich, za což děkuji. Vaši reakci a přijaté kroky považuji u většiny opatření za dostatečné. K některým bodům bych se ještě rád vyjádřil a u některých bych Vás požádal o doplnění.

Opatření č. 6

Zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků v deeskalačních technikách a zvládání náročného chování dětí.

Uvedla jste, že pedagogičtí pracovníci mají možnost vlastního výběru dalšího vzdělávání a rovněž jim je pravidelně nabízena možnost účastnit se nabízených seminářů a aktivit, kterých průběžně využívají.

Těší mě, že svým zaměstnancům necháváte volnost ve výběru dalšího vzdělávání. Přesto považuji za důležité, abyste svým pedagogickým pracovníkům zajistila školení zaměřené právě na deeskalační techniky a zvládání náročného chování dětí, se kterým se vychovatelé již nyní setkávají a s největší pravděpodobností se s ním nadále setkávat budou. Je proto žádoucí, aby se při své práci mohli spolehnout na odborné postupy, které si předtím sami prakticky vyzkouší a nacvičí. Zvládnutí konfliktních situací a afektů dítěte pomocí deeskalačních technik může posílit vztah důvěry mezi ním a vychovatelem, zatímco volba nesprávného a nepřiměřeného postupu může vést k opačnému efektu a ještě zvýšit riziko fyzického ohrožení dítěte i zaměstnance.

Opatření č. 14

Upustit od plošného zákazu samostatných vycházek u dětí na prvním stupni základní školy a pouštět je na samostatné vycházky po individuálním zhodnocení jejich rozumové a volní vyspělosti.

Sdělila jste, že v zařízení takový plošný zákaz neplatí, ale děti chodí do školy bez doprovodu vychovatele zpravidla od 3. až 4. třídy základní školy a individuální vycházky pak absolvují v kratších intervalech. Dané nastavení jste odůvodnila potřebou ochrany jednotlivých dětí před možným nebezpečím, které spatřujete mimo jiné i ve složení obyvatelstva města Mladá Boleslav ovlivněném provozem Škoda Auto, a. s. Kvůli tomu se podle Vás ve městě vyskytuje mnoho podivných existencí a již opakovaně došlo i během dne ke spáchání závažných trestných činů. Proto je podle Vás nezbytné zohlednit samostatný pohyb malých dětí po městě.

Chci znovu upozornit na to, že zákon o ústavní a ochranné výchově ukotvuje možnost samostatně opustit zařízení za účelem vycházky již dětem starším 7 let.¹ Trvám na tom, že personál nesmí zapomínat, že přehnaně ochranný přístup ze strany zařízení může vést u dětí ke vzniku iracionálních obav ze života mimo zdi zařízení. Proto zařízení žádám, aby svoji aktuální praxi upravilo a umožňovalo i mladším dětem trávit čas venku bez dohledu pedagogických pracovníků (např. jen za doprovodu starších dětí). Pokud v individuálním případě zařízení dojde k závěru, že samostatné vycházky jsou pro některé dítě rizikové, může přijmout potřebná opatření k jeho ochraně. V takovém případě je však vždy nutné souběžně pracovat na minimalizaci existujícího problému (rizika), např. nácvikem vycházek tak, aby bylo možné v budoucnu omezení zrušit. Riziko se pochopitelně v čase mění, a proto má reakce zařízení vždy vycházet z aktuálního hodnocení.²

Hodnocení dětí

V kapitole 4.2 jsem poukazoval na nevyužitý prostor pro pozitivní motivaci dětí. V reakci na zprávu jste uvedla, že vychovatelé děti často chválí, a to buď slovně, nebo písemně na nástěnce ve společných prostorách. I tento způsob ocenění pozitivního chování dětí vítám. Doporučuji však zařízení využívat také další motivační nástroje, které mu zákon o ústavní a ochranné výchově nabízí, a to ve formě kladných opatření ve výchově, jako jsou věcné odměny nebo návštěvy kulturních zařízení (např. kina).

1 Podle § 20 odst. 1 písm. p) zákona o ústavní a ochranné výchově.

2 Souhrnná zpráva z návštěv veřejného ochránce práv ze dne 21. prosince 2021, sp. zn. 33/2021/NZ, s. 53, [eso.ochrance.cz](https://www.eso.ochrance.cz).

Opatření č. 33

Zajistit péči o děti v noci pomocí jiných členů personálu než těch, kteří o děti již pečovali v předchozí den nebo o ně budou pečovat ten následující.

Ve Vaší odpovědi schází vyjádření k tomuto opatření. Žádám Vás proto o jeho doplnění.

Opatření č. 34

Zajistit dostatečné množství denního i nočního personálu v zařízení.

Napsala jste, že v současné době žije v zařízení sedmnáct dětí, kdy jedno z nich pobývá během týdne na internátu a většinu víkendů tráví v rodině. Vychovatelé proto slouží převážně ve dvojici. Všichni se podle Vás shodují, že jim to takto vyhovuje mnohem více. Tímto personálním zajištěním péče o děti jste se inspirovali v několika dalších zařízeních. Vycházíte také z předchozí zkušenosti, že čím více personálu o děti pečuje, tím více hrozí různorodost výchovných přístupů, z čehož mohou následně plynout četné problémy.

Tento postoj mě překvapil. Ve své praxi se totiž setkávám s přáním a snahou ředitelů školských zařízení mít naopak více personálu. Pedagogičtí pracovníci často akcentují náročnost péče o osm dětí připadajících na jednoho vychovatele a podtrhují nemožnost individuálně se jednotlivým dětem ve skupině věnovat.

Vzhledem k existujícím rizikům špatného zacházení, která jsem podrobně popsal ve zprávě, považuji zajištění dostatečného množství denního i nočního personálu v zařízení za jeden z klíčových aspektů k jejich minimalizaci. Opakuji také, že zvýšení počtu personálu v přímé péči o děti je i jedním z preventivních opatření proti výskytu násilí mezi dětmi. Potenciální nedostatek přítomného personálu v zařízení dle mého názoru navíc zvyšuje riziko výskytu mimořádných událostí, respektive má negativní vliv na možnost řešit bezpečně krizové situace, které nelze nikdy vyloučit. Na provedení navrhovaného opatření proto trvám.

Shrnutí

Na závěr Vás chci ujistit, že na Vámi nastíněné systémové problémy (např. chybějící psychologickou péči o děti v dětských domovech nebo nedostatek míst v zařízeních poskytujících specializovanou péči) budu ve svých dalších výstupech upozorňovat.

Vážená paní ředitelko, prosím, abyste se ve lhůtě 30 dnů od doručení vyjádřila k výše uvedeným bodům.

Děkuji Vám za spolupráci a jsem s pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)